

# РОБЪРТ ШЕКЛИ

# ЖЕСТОКИ УРАВНЕНИЯ

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

[chitanka.info](http://chitanka.info)

След като кацнаха на Регулус V, мъжете от експедицията „Ярмолински“ направиха лагер и активираха ПР-22-0134, техния охранителен робот, когото бяха нарекли Макс. Роботът беше подчиняващ се на звукови заповеди двукрак механизъм, чиято функция бе да пази лагера от нашествия на чуждоземни, в случай че такива изобщо имаше. Първоначалния цвят на Макс бе стоманеносив, но по време на безкрайния полет те го бяха преобоядисали в небесносиньо. Макс беше висок точно метър и двадесет. Мъжете от експедицията бяха привикнали да мислят за него като за приятен, разумен, метален дребосък — железен гном, миниатюрен образ на Тенекиения човек от Оз.

Те, разбира се, не бяха прави. Техният робот не притежаваше нито едно от качествата, с които го бяха одухотворили. ПР-22-0134 не бе по-разумен от един комбайн, нито по-мил от автоматична стоманена преса. В морално отношение той можеше да бъде сравнен с турбина или радио, но не и с нещо човешко. Единствените човешки качества на ПР-22-0134 бяха неговите скрити интелектуални заложи.

Малкият Макс, небесносин и с червени очи, обикаляше периметъра на лагера и всичките му сензори бяха нащрек. Капитан Бийти и лейтенант Джеймс се издигнаха с летателния апарат и тръгнаха на едноседмично пътешествие за оглед на планетата. Те оставиха лейтенант Халоран да поддържа лагера.

Халоран беше нисък здравеняк с широки гърди и криви крака. Той беше весел, луничав, издръжлив, неблагочестив и умен. Той обядва и прие радиограмата от изследователската група. После разгъна един шезлонг и се настани да се любува на пейзажа.

Ако човек е любител на пустотата, Регулус V можеше да му се стори доста красиво място. Във всички посоки се простираше прегрял от жегата пейзаж от скали, камънаци и лава. Имаше някакви птици, които приличаха на врабчета и животни, подобни на койоти. Тук-там се виждаха едва живи кактуси.

Халоран се изправи.

— Макс! Ще отида да хвърля един поглед извън периметъра. Докато ме няма, ти отговаряш.

Роботът спря обиколката си.

— Да, сър, аз ще отговарям.

— Няма да позволяваш на никакви извънземни да се намъкват. Особено онези двуглавите, дето вървят назад.

— Слушам, сър — Макс нямаше чувство за хумор, когато станеше дума за извънземни. — Знаете ли паролата, господин Халоран?

— Да, Макс. А ти?

— И аз, сър.

— Добре. До скоро. — И Халоран напусна лагера.

След като огледа имота за около час и не откри нищо интересно, Халоран се върна. С удоволствие забеляза, че ПР-22-0134 патрулира по периметъра. Това означаваше, че всичко е наред.

— Здравсти, Макс — извика той. — Някакво съобщение за мен?

— Стоп — отвърна роботът. — Кажете паролата.

— Стига глупости, Макс. Не съм в настроение за...

— *СТОП!* — извика роботът, когато Халоран се готвеше да пресече очертанията на лагера.

Халоран рязко се спря. Фотоелектрическите очи на Макс бяха просветнали и тихо двойно изщракване подсказа, че оръжията му са заредени. Халоран реши да действа внимателно.

— Спрях. Казвам се Халоран. Сега добре ли е, Макси?

— Кажете паролата, моля.

— Зюмбюл — каза Халоран. — А сега ако нямаш нищо против...

— Не пресичай периметъра — заяви роботът. — Паролата ти е невярна.

— Глупости на търкалета. Та нали сам ти я дадох.

— Това беше предишната парола.

— Предишната ли? Да не си се побъркал? — каза Халоран. — „Зюмбюл“ е единствената парола и ти нямаш друга, защото не съм ти дал такава. Освен ако...

Роботът чакаше. Халоран обмисли неприятното предчувствие от различни ъгли и най-накрая изрече съмненията си.

— Освен ако капитан Бийти не ти е дал нова парола преди да тръгне. Така ли стана?

— Да — отвърна роботът.

— Трябваше да се сетя — измърмори Халоран. Той се ухили, но беше ядосан. И преди бе имало подобни пропуски. Но в лагера винаги имаше някой, който да поправи грешката.

И все пак, нямаше защо да се тревожи. Като се замисли, ситуацията беше просто смешна. И можеше да бъде разрешена с малко разум.

Халоран естествено приемаше за даденост, че роботите от типа ПР притежават малко разум.

— Макс — каза Халоран. — Разбирам как трябва да е станало. Капитан Бийти вероятно ти е дал нова парола. Но е пропуснал да ми съобщи. Аз пък съм повторил грешката, като не съм си направил труда да проверя паролата преди да изляза от очертанията.

Роботът не каза нищо. Халоран продължи:

— Грешката във всеки случай лесно може да бъде поправена.

— Искрено се надявам на това — отвърна роботът.

— Разбира се, че може — продължи Халоран, но не чак толкова уверено. — Капитанът и аз си имаме установена процедура по този въпрос. Когато ти дава парола, той ми я казва и на мен. Но, в случай че пропусне както сега, той също така я записва.

— Така ли? — попита роботът.

— Да, така — отвърна Халоран. — Винаги. Задължително. Което, надявам се е станало и този път. Виждаш ли онази палатка зад теб?

Роботът извърна единия си сензор, но не отделяше другия от Халоран.

— Виждам я.

— Добре. Вътре в палатката има маса. Върху масата се намира сива метална папка.

— Правилно — каза Макс.

— Чудесно! Значи така. В папката има лист хартия. На него са написани жизненоважни данни — радиочестотите за спешна връзка, ей такива работи. Най-отгоре, подчертана с червено е действащата парола.

Роботът протегна и фокусира сензора си, а после го върна на място.

— Това, което ми казвате е истина, но неуместно. Мен ме интересува само дали вие знаете действащата парола, а не къде е

написана тя. Ако можете да кажете паролата, аз трябва да ви пусна в лагера. Ако не, трябва да не ви пускам.

— Но това е лудост! — развика се Халоран. — Макс, буквояден идиот, такъв! Това съм аз, Халоран, и ти много добре го знаеш, дявол да те вземе! С теб сме заедно от деня, когато те включихме! Ако обичаш, престани да се правиш на Хорацио върху моста и ме пусни да мина!

— Вашата прилика с господин Халоран е странна — отбеляза роботът. — Но аз нито съм оборудван, нито оторизиран да провеждам идентификационни изследвания. Нито пък ми е разрешено да действам на базата на мои предположения. Единственото доказателство, което мога да приема е самата парола.

Халоран успя да сдържи яда си.

— Макс, стари приятелю — каза той. — Струва ми се, че ти намекваш, че аз съм извънземен.

— След като не знаете паролата, трябва да се придържам към такова заключение — отвърна роботът.

— Макс! — развика се Халоран и пристъпи напред. — За Бога!

— Не се приближавайте до периметъра! — заговори роботът и сензорите му просветнаха. — Който и каквото и да сте, отстъпете!

— Добре, отстъпвам — бързо произнесе Халоран. — Не се нервирай толкова.

Той отстъпи от периметъра и изчака сензорите на работа да угаснат. После седна върху една скала. Трябваше да помисли сериозно.

Беше почти средата на хилядочасовия ден на Регулус. Двете слънца висяха отгоре, изкривени като капки на фона на яркочиялото небе. Движеха се бавно над тъмния гранитен пейзаж като колесницата на бога Вишну, която унищожаваше всичко до което се докосне.

Понякога някоя птица правеше бавни кръгове в сухия, горещ въздух. Няколко дребни животинки се влачеха от сянка на сянка. Едно същество, което приличаше на пор, се промъкна към края на палатката и малкият син робот не му обърна внимание. Един човек седеше върху скала и наблюдаваше работа.

Халоран вече усещаше ефекта от дългото излагане на слънце и жажда. Опитваше се да разбере положението си и да измисли начин да се измъкне от него.

Искаше вода. Скоро щеше да има нужда от вода. Не след дълго щеше да умре поради липса на вода.

С изключение на лагера, наоколо нямаше източник на питейна вода.

Но в лагера имаше вода колкото си искаш. Само че той не можеше да мине покрай робота.

Бийти и Джеймс щяха да се опитат да се свържат с него по график след три дни, но вероятно нямаше да се разтревожат, ако не им се обади. Свързването по радиото на къси вълни не бе сигурно даже и на Земята. Щяха да опитат отново привечер и на следващия ден. Ако не успееш да се свържат и тогава, щяха да се върнат.

Значи, кажи-речи след четири земни дни. Колко дълго би могъл да издържи без вода?

Отговорът усили скоростта на обезводняване. Когато загубеше между десет и петнадесет процента от теглото си поради обезводняване, щеше да изпадне в шок. И това щеше да се случи твърде скоро. Знае се, че бедуините, които останат без вода, могат да издържат до двадесет и четири часа. Мотористите от американския югоизток, изгубили пътя в пустините Бейкър или Мохаве, понякога не издържат и ден.

Регулус V бе горещ като Калахари и с по-ниска влажност от Мъртвата долина. Денят на Регулус продължаваше почти хиляда земни часа. Сега беше към средата си, което означаваше, че му остават петстотин часа под безжалостните слънца, без покрив или сянка.

Колко ли ще може да издържи? Един земен ден? Два в най-добрия случай.

Трябваше да забрави за Бийти и Джеймс. Трябваше да се снабди с вода от лагера, при това по-бързо.

Това означаваше, че трябва да намери начин да излъже робота.

Той реши да опита с логика.

— Макс, ти сигурно знаеш, че аз, Халоран, напуснах лагера и аз Халоран, се върнах един час след това и че аз, Халоран, сега съм застанал пред теб и не знам паролата.

— Има твърде голяма вероятност твърденията ви да са верни — призна роботът.

— Добре тогава...

— Но аз не мога да се подчинявам на вероятности или дори на полуистини. Все пак аз съм създаден с точната цел да предпазвам от извънземни, въпреки невероятно малката вероятност изобщо да срещнем такъв.

— Можеш ли поне да ми дадеш една манерка с вода?

— Не. Това е нарушение на заповедите.

— Че кога си получавал заповед да не даваш вода?

— Не съм получавал точно такава заповед. Но изводът се налага от първичните ми директиви. Аз не бива да помагам или да сътруднича на извънземни.

Тогава Халоран изрече доста солени неща, при това бързо и на висок глас. Изразите му бяха пикантни и съвсем земни, но Макс не им обърна внимание, тъй като те бяха обидни, тенденциозни и напълно неоснователни.

След малко извънземният, който наричаше себе си Халоран, се скри от погледа зад една купчина скали.

След няколко минути иззад купчина скали се показва едно същество, което си подсвиркуваше.

— Здравсти, Макси — каза съществото.

— Здравейте, господин Халоран — отвърна роботът.

Халоран спря на три метра извън периметъра.

— Е — заяви той. — Оглеждах наоколо, но няма какво толкова да се гледа. Нещо да се е случило докато ме нямаше?

— Да, сър — каза Макс. — Един извънземен се опита да влезе в лагера.

Халоран повдигна учудено вежди.

— Наистина ли?

— Наистина, сър.

— И как изглеждаше извънземният?

— Много приличаше на вас, господин Халоран.

— Боже, мили! — възкликна Халоран. — И как разбра, че *не* съм аз?

— Той се опита да влезе в лагера без парола. А това, естествено, истинският господин Халоран никога не би направил.

— Точно така — каза Халоран. — Браво, Макси. Ще трябва да си отваряме очите на четири за този приятел.

— Да, сър. Благодаря, сър.

Халоран кимна разсеяно. Той бе доволен от себе си. Беше се сетил, че Макс по принцип е направен така, че да приема всеки срещнат като уникално същество и да се справя с него в съответствие с показаните характеристики. Така трябваше да е, тъй като на Макс не бе разрешено да взема решения на базата на предишен опит.

Макс имаше вградени предубеждения. Предполагаше се, че всеки земен човек винаги знае паролата. Предполагаше се, че извънземните никога не знаят паролата, но пък винаги се опитват да влязат в лагера. Следователно, същество което не се опитва да влезе в лагера, трябва да се счита за лишено от характеристиката на извънземните и значи трябва да се приеме за земен човек, до доказване на противното.

Халоран мислеше, че това е доста добро заключение за човек, който е загубил няколко процента от телесните си флуиди. Сега имаше надежда, че и останалата част от плана му също ще проработи.

— Макс — каза той. — Докато обикалях наоколо, открих нещо доста тревожно.

— Какво, господине?

— Установих, че сме построили лагера си на върха на един разсед в кората на тази планета. Линиите на приплъзването са толкова ясно забележими, че в сравнение с тях разседа в Сан Андреас прилича на малка пукнатина.

— Звучи зле, господине. Голям ли е рискът?

— Кълна се в тенекиения ти задник, че е твърде голям. А голям риск означава и много работа. Ти и аз, Макси, ще трябва да преместим целия лагер на около две мили на запад. Веднага! Така че вземай бидоните и ме следвай.

— Да, сър — каза Макс. — Веднага щом ме освободите.

— Добре, свободен си — каза Халоран. — Побързай!

— Не мога — отвърна роботът. — Трябва да ме освободите, като ми кажете текущата парола и заявите, че тя се отменя. Тогава ще бъда в състояние да престана да пазя периметъра.

— Нямаме никакво време за формалности — напрегнато заговори Халоран. — Новата парола е „Бяла риба“. Хайде, движи се,



Макс, току-що усетих трус.

— Аз не съм почувствал нищо.

— Че защо би трябвало да усетиш? — скара му се Халоран. — Ти си просто един ПР робот, а не земен човек, специално обучен и с фино настроен сензорен апарат. По дяволите, пак започва! Този път трябва да си го усетил!

— Мисля, че наистина усетих!

— Тогава действай!

— Господин Халоран, не мога! Физически ми е невъзможно да напусна този периметър без официално да бъда освободен! Моля ви, освободете ме!

— Недей да се плашиш чак толкова — заговори успокоително Халоран. — Сега като си помислих, май лагерът трябва да остане точно тук.

— Ами земетресението...

— Току-що направих нови пресмятания. Имаме повече време отколкото мислех. Ще отида отново да поогледам наоколо.

Халоран се скри от погледа на работа зад скалите. Сърцето му биеше тежко и чувстваше как кръвта във вените му тече гъста и бавна. Пред очите му танцуваха светли петна. Той си постави диагнозата: предстоящ слънчев удар. Насили се да седи съвсем неподвижно в ивицата сянка, която му даваха скалите.

Безкрайният ден се точеше бавно. Аморфните бели капки на двойното слънце се бяха преместили с няколко сантиметра към хоризонта. ПР-22-0134 пазеше периметъра си.

Появи се вятър, засили се до половин галс и засипа с пясък немигащите сензори на Макс. Роботът се запрепъва, но продължи да се движи в точна окръжност. Вятърът утихна и откъм скалите на десетина метра от него се появи някаква фигура. Някой го наблюдаваше. Дали беше Халоран или извънземен? Макс не си позволи да прави предположения. Той пазеше периметъра си.

Едно малко същество, подобно на койот, се измъкна от пустинята и притича на зигзаг почти под краката на Макс. Една голяма птица се спусна в преследване. Чу се тънък писък и по една от палатките пръсна кръв. Птицата изпляска тежко с криле във въздуха, хванала нещо в ноктите си.

Макс не обърна внимание на това. Той наблюдаваше хуманоидното същество, което се препъваше към него откъм скалите.

Съществото спря.

— Добър ден, господин Халоран — веднага каза Макс. — Трябва да отбележа, сър, че показвате определени признаци на обезводняване. Това е състояние, което води до шок, изпадане в безсъзнание и смърт, ако не бъде лекувано навреме.

— Млъквай — отвърна Халоран с прегракнал от горещината глас.

— Добре, господин Халоран.

— И престани да ме наричаш господин Халоран.

— Защо, господине?

— Защото не съм Халоран. Аз съм извънземен.

— Така ли? — учуди се роботът.

— Да, така. Съмняваш ли се в думите ми?

— Ами... Вашето недоказано твърдение...

— Няма значение. Аз ще ти дам доказателство. *Аз не знам паролата.* Това стига ли ти?

Роботът продължаваше да се колебае.

— Виж какво, господин Халоран ми каза, че трябва да ти припомня основните определения, които са критерии, на чиято основа ти си вършиш работата — каза Халоран. — Тоест, земният човек е разумно същество, което знае паролата, а извънземното е разумно същество, което не знае паролата.

— Да — неуверено произнесе роботът. — Познаването на паролата е моят ключ. Но все пак чувствам, че нещо не е наред. Дали не ме лъжете?

— Ако те лъжа, тогава трябва да съм земен човек, който знае паролата — заобяснява му Халоран. — В такъв случай няма опасност. Но ти знаеш, че аз не лъжа, защото знаеш, че никой земен човек няма да лъже по отношение на паролата.

— Не знам дали мога да приема това твърдение.

— Трябва. Никой земен човек не би желал да се прави на извънземен, нали?

— Разбира се.

— А паролата е единствената сигурна разлика между човека и извънземния, нали?

— Да.

— Тогава въпросът е решен.

— Въпреки това не съм сигурен — каза Макс и Халоран разбира, че роботът не желаше да получава инструкции от извънземен, дори и при положение, че това така или иначе е доказателство за извънземния му произход.

Той зачака.

— Добре, съгласен съм, че си извънземен — каза след малко Макс. — В съответствие с това, аз отказвам да те допусна в лагера.

— Че аз не те карам. Проблемът е, че аз съм пленник на Халоран. Знаеш какво значи това, нали?

Роботът бързо просветна със сензорите си.

— Не знам какво означава това.

— Това означава — започна да обяснява Халоран, — че ти трябва да се подчиняваш на заповедите на Халоран по отношение на мен. А той заповяда да бъда задържан в очертаванията на лагера и да не бъда пускан навън, освен ако той не издаде специална заповед за това.

— Но господин Халоран знае, че аз не мога да те пусна в лагера — извика Макс.

— Разбира се! Но Халоран ти казва да ме *задържиш* в лагера, което е съвсем друго нещо.

— Така ли е наистина?

— Разбира се! Трябва да знаеш, че земните хора *винаги* задържат извънземните, които се опитват да проникнат в лагера им.

— Май съм чувал нещо подобно — каза Макс. — И въпреки това не мога да те пусна вътре. Но мога да те пазя тук, пред лагера.

— Това не е много удобно — разочаровано произнесе Халоран.

— Съжалявам, но това е най-доброто, което мога да сторя.

— Е, добре — заяви Халоран и седна върху пясъка. — Значи съм ти пленник.

— Да.

— Тогава дай ми вода.

— Не ми е разрешено...

— По дяволите, ти трябва да знаеш, че си длъжен да се отнасяш със съответстващото на ранга им внимание към извънземните пленници и трябва да им осигуряваш онова, което им е необходимо, в

съответствие с Женевската конвенция и други международни протоколи.

— Да, чувал съм за това — каза Макс. — Какъв е твоят ранг?

— Старши Джеймисдар. Серийният ми номер е 12278031. И аз имам нужда от вода веднага, защото иначе ще умра.

Макс помисли няколко секунди.

— Ще ви дам вода — каза той накрая. — Но само след като господин Халоран пие.

— Сигурен съм, че има достатъчно за двама ни — заяви Халоран, опитвайки да се усмихне убедително.

— Това трябва да реши господин Халоран — заяви твърдо Макс.

— Добре — каза Халоран и се изправи.

— Чакай! Спри! Къде отиваш?

— Ей тук, зад скалите — каза Халоран. — Време е за обедната ми молитва, която трябва да изрека в самота.

— Ами ако избягаш?

— Че какъв смисъл има? — попита Халоран докато се отдалечаваше. — Халоран просто отново ще ме хване.

— Вярно, вярно, човекът е гениален — промълви роботът.

Мина съвсем малко време. Внезапно Халоран се появи откъм скалите.

— Господин Халоран? — попита Макс.

— Аз съм — отвърна весело Халоран. — Стигна ли пленника ми при теб?

— Да, сър. Той е там, зад скалите. Моли се.

— Няма нищо — каза Халоран. — Слушай, Макс, когато се върне, погрижи се да пийне малко вода.

— С удоволствие. След като вие пийнете, сър.

— По дяволите, та аз изобщо не съм жаден. Ти се погрижи за горкия извънземен.

— Не мога, докато не видя, че вие сте си изпили дажбата. Състоянието на обезводняване, за което ви споменах, сега е в по-напреднала фаза. Вие скоро ще припаднете. Настоявам и ви умолявам. Пийте!

— Добре, престани да опяваш и ми донеси манерката.

— О, сър!

— А? Какво има?

— Знаете, че не мога да напусна поста си тук.

— Че защо, по дяволите?

— Защото е нарушение на заповедта. И още защото зад скалите има извънземен.

— Аз ще пазя вместо теб, Макс, момчето ми, а ти донеси манерката.

— Благодаря, че ми предлагате това, сър, но аз не мога да го позволя. Аз съм робот ПР, сглобен с единствената цел да пазя лагера. Не мога да прехвърлям отговорността си върху някой друг, дори и земен човек или друг робот ПР, докато не ми бъде казана паролата и не бъда освободен от задълженията си.

— Да, да — измърмори Халоран. — Откъдето и да започна, все стигам до нула. — Той мъчително се довлече зад скалите.

— Какво стана? — попита роботът. — Какво толкова казах?

Не последва отговор.

— Господин Халоран? Извънземен Джеймисдар?

Никакъв отговор. Макс продължи да пази периметъра си.

Халоран беше изтощен. Гърлото го дразнеше, когато говореше с тъпия робот, тялото го болеше от безкрайния пек на двойното слънце. Вече бе изгорял до почерняване и обелване на кожата и приличаше на печена пуйка. Болка, жажда и умора го мъчеха и не оставяха място за никакви чувства освен яд.

Той се ядосваше на себе си, задето попадна в толкова абсурдна ситуация, задето се остави да загине по толкова глупав начин. (Халоран ли? О, да, той не знаеше паролата, горкия тъпак, и предаде богу дух на петнадесет метра от подслона и водата. Тъжен, странен, нелеп край...)

Сега само яростта му помагаше да се движи, да обмисля положението си и да търси начин да се върне в лагера.

Беше убедил робота, че е земен човек. После го беше убедил, че е извънземен. И двата опита не успяха обаче, когато ставаше дума за жизненоважното проникване в лагера.

Какво още можеше да опита?

Той се излегна и се загледа в блестящото бяло небе. Пред очите му плуваха черни петна. Халюцинира ли? Не, птиците кръжаха. Те не

обръщаха внимание на обикновената си храна — койотите и чакаха да им падне нещо наистина вкусно — ходещ банкет...

Халоран се насили да седне. Сега, каза си той, трябва да обмисля положението и да намеря вратичка...

От гледна точка на Макс, всички разумни същества, които знаят паролата са земни хора, а всички разумни същества, които не я знаят, са извънземни.

Което означава...

Какво ли означава? За миг Халоран помисли, че е намерил ключа на загадката. Но му беше трудно да се съсредоточи. Птиците кръжаха по-ниско. Един от койотите бе излязъл и душеше обувките му.

„Забрави това. Съсредоточи се. Превърни се в практичен автомат.“

Наистина, като се замисли човек, Макс е *глупав*. Той не е направен така, че да може да различава фалшификати, освен в твърде ограничен обхват. Критериите му са... архаични. Като онези разкази, за начина, по който Платон е дефинирал човека като двукрако без пера. А циникът Диоген показал едно оскубано пиле и настоявал, че то отговаря точно на определението. Затова на Платон му се наложило да промени определението за човек и да твърди, че той е двукрако без пера с широки нокти.

Но какво общо има всичко това с Макс?

Халоран разтърси силно главата си, опитвайки да се накара да се съсредоточи. Но виждаше пред очите си само човека от определението на Платон — двуметрово пиле без перушина, но с широки нокти на краката.

Макс беше уязвим. Трябваше да е! За разлика от Платон той не можеше да променя мнението си. Макс бе ограничен в собствените си определения и техните логически изводи...

— Ех, проклет да съм — изрече Халоран. — Сигурен съм, че измислих начин.

Той се опита да го обмисли, но установи, че не е в състояние. Просто трябваше да опита и да спечели или да загуби.

— Макс — изрече той тихо. — Сега към теб се приближава едно оскубано пиле. Или по-скоро едно неоскубано пиле. Вкарай *това* в акъла си и го смели!

Не беше сигурен какво всъщност иска да каже, но знаеше какво ще направи.

Капитан Бийти и лейтенант Джеймс се върнаха в лагера в края на третия земен ден. Те намериха Халоран в безсъзнание и делириум, в резултат на обезводняване и слънчев удар. Той бълнуваше как Платон се бил опитал да не го пусне в лагера и как Халоран се превърнал в двуметрово пиле без широки нокти, като по този начин спасил животинчето от учения философ и неговия робот.

Макс му бе дал вода, бе обвинил тялото му в мокри одеяла и бе направил дебела сянка от два пласта пластмаса. Халоран щеше да се оправи след един-два дни.

Преди да припадне той бе написал една бележка:

*Никаква парола не би могла да ме върне... Кажете на онзи завод да инсталира специална заповед за изключване на роботите ПР при спешни случаи.*

Бийти не успя да разбере написаното от Халоран и затова разпита Макс. Той чу за обиколката на Халоран и различните извънземни, които приличали съвсем точно на него. Какво бяха казвали те и какво бе казвал Халоран. Явно това бяха все по-отчаяните опити на Халоран да се върне в лагера.

— Но какво се случи после? — попита Бийти. — Как влезе той накрая?

— Той не влезе — отвърна Макс. — Той просто *си беше* тук в един момент.

— Но как мина покрай теб?

— Не е минавал! Това би било напълно невъзможно. Господин Халоран просто *си беше* вътре в лагера.

— Не разбирам — каза Бийти.

— Честно казано, сър, аз също. Боя се, че само господин Халоран може да отговори на въпроса ви.

— Халоран няма да може скоро да разговаря с никого — отвърна Бийти. — Но все пак, щом той е намерил начин, предполагам, че и аз бих могъл.

И Бийти, и Джеймс опитаха, но не намериха отговора. Те може би не бяха нито толкова отчаяни, нито толкова ядосани, че да намерят

правилния отговор. За да се разбере как Халоран е успял, последните събития трябва да се обяснят от гледна точка на Макс.

Жега, вятър, птици, скали, слънца, пясък. Не обръщам внимание на маловажното. Аз пазя периметъра на лагера от извънземни.

Сега нещо се приближава към мен откъм скалите и пустинята. Това е едро същество, върху лицето му са паднали коси и то се влечи на четири крака.

Аз го спирам. То ръмжи срещу мен. Отново му казвам да спре. По-строго. И подготвям оръжието си. Заплашвам го. Съществото ръмжи и продължава да напредва към лагера.

Аз си припомням определенията, за да мога да действам правилно.

Знам, че хората и извънземните са разумни същества, които говорят. Това задължително се използва, за да се отговори на моите въпроси.

Хората винаги отговарят правилно, когато ги питам за паролата.

Извънземните винаги отговарят неправилно, когато ги питам за паролата.

И хората и извънземните винаги отговарят — правилно или неправилно — когато ги питам за паролата.

Щом като е така, трябва да приема, че всяко същество, което *не* отговаря, *не може* да отговори и може да бъде игнорирано.

Птиците и влечугите могат да бъдат игнорирани. Този голям звяр, който пълзи покрай мен също може да бъде игнориран. Аз не обръщам внимание на съществото, но сензорите ми са нащрек, защото господин Халоран се намира някъде из пустинята. Там има и един извънземен. Джеймисдар.

Но какво е това? Господин Халоран като по чудо се е върнал в лагера и пъшка. Той страда от обезводняване и слънчев удар. Онзи звяр, който пропълзя покрай мен го няма. Няма и следа от него. А Джеймисдар изглежда още се моли зад скалите...



# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.